



Datum

2024-08-21

Adress

August Palms Plats 1

Diarienummer

STK-2023-1691

Svar

Till

Malmöinitiativet

Malmöinitiativet - Barnen före budgeten - satsa på skolan

STK-2023-1691

Sammanfattning

De ekonomiska förutsättningarna för 2024 och en större osäkerhet i omvärlden påverkar Malmö stads ekonomi och verksamhet. I Malmö stads budget för 2024 värnas grunduppdraget och verksamheten närmst Malmös barn och elever. Inom förskolan ökar de kommunala förskolornas resurser per plats med 4,4 procent jämfört med föregående år. För grundskolans del höjs grundersättningen med 5,0 procent, och på gymnasiet höjs programpriserna med mellan 2 och 3,7 procent. Därtill medför nya prognoser över pris- och löneökningstakten att utbildningsnämndernas budgetutrymme ökar med sammanlagt 32,3 mnkr.

Malmö stads första ekonomiska prognos för 2024 visar på ett förväntat överskott jämfört med budget med 102 mnkr. Kommunfullmäktige beslutade 2024-06-19 att använda sig av 90 mnkr av överskottet till att tillfälligt under 2024 utöka skolförvaltningarnas kommunbidragsramar, samt att ansvarsbefria gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden för underskott motsvarande 3 mkr hänförligt till extra kostnader för framtida skolnedläggningar.

Yttrande

Att Malmö stads samtliga skolnämnder inte skär ner utan i stället sätter barn före budget, och skollag framför budgetregler

Malmö stads budget tas fram i enlighet med kommunallagens krav om god ekonomisk hushållning, där huvudregeln är att budgeten ska upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna. God ekonomisk hushållning innebär ett ansvarstagande för ekonomin på både kort och lång sikt, vilket bland annat innebär att kostnader för det vi förbrukar idag inte ska behöva bäras av kommande generationer. Malmö stads budget är det övergripande och överordnade styrdokumentet för stadens nämnder och helägda bolag.



Processen för att ta fram nämndernas kommunbidragsram börjar med att man utgår ifrån föregående års budget. Sedan läggs förväntad förändring av internräntan och personalomkostnadspålägget till. På så vis får man en bas att utgå ifrån. Därefter justeras basen (inom parentes står skolnämndernas tillskott/avdrag för 2024) med förväntade förändringar av kostnader för löner, varor och tjänster (även kallat index, 398 mnkr). Man tar även hänsyn till förväntade demografiska förändringar (65 mnkr). Därefter kan det tillkomma avdrag för effektiviseringar om kommunen är i behov av detta (-112 mnkr), och slutligen sker övriga justeringar. Övriga justeringar kan exempelvis vara förstärkningen för skolmåltdiskostnaderna som skolnämnderna fått i årets budget (54 mnkr).

I budget 2024 ersatte kommunfullmäktige nämnderna med ett index som grundade sig på SKR:s oktoberprognos för timlön och KPI. Den viktade sammanvägningen av dessa två faktorer gav då ett index på 3,7 procent och utbildningsnämnderna fick en ersättning på cirka 398 mnkr i budget för att täcka ökade kostnader för högre priser och lönekostnader. SKR:s aprilprognos 2024 visar på ett lägre prognostiserat sammanvägt index, indexet uppgår då till 3,4 procent, en sänkning med 0,3 procent. En nedräkning av indexet motsvarar ett utökat sammanlagt utrymme om cirka 32,3 mnkr för utbildningsnämnderna.

Malmö stads budget för 2024 beslutades av kommunfullmäktige den 1 november 2023. Av budgeten framgår att Malmö stad tycker att skolan är viktig och har tydliga målsättningar kring att förbättra barns uppväxtvillkor. För närvarande råder en lågkonjunktur med en historiskt låg ökningstakt av skatteintäkterna. Samtidigt konstateras en ökad inflation med stigande priser och räntor. Vad som framöver händer i omvärlden, nationellt och lokalt, är osäkrare än någonsin.

För att möta de ekonomiska förutsättningarna har effektiviseringar fördelats till samtliga av stadens nämnder, dessa sträcker sig mellan 1,0 – 5,5 procent. Prioriteringarna i effektiviseringskraven innebär att kommunfullmäktige försökt hålla så låga effektiviseringskrav som möjligt inom de tre skolnämnderna (1,0 procent), för att värna verksamheten så långt det är möjligt. Skolnämndernas andel av kommunens budget uppgår till 44 procent. Därför går det inte att undanta dem helt från de effektiviseringar staden behöver göra för att kommunen ska kunna bibehålla en ekonomi i balans.

Nämnderna har efter de givna förutsättningarna beslutat om en nämndsbudget för 2024 som värnar grunduppdraget och verksamheten närmst barnen och eleverna, vilket varit ett prioriterat område i framtagandet av budgeten. Nämnderna har antingen kunnat hantera effektiviseringarna genom minskade kostnader för centrala administrativa funktioner, eller via ökade intäkter av andra slag.



På så vis har förskolenämnden kunnat öka de kommunala förskolornas resurser per plats med 4,4 procent jämfört med föregående år. I den summan ryms dels en höjd grundersättning, dels minskade administrativa kostnader och ökade intäkter från barnomsorgsavgifter. Sedan 2018 har grundersättningen per plats ökat med nästan 18 procent. För grundskolans del ökar grundersättningen (åk 1–9) med 5,0 procent 2024, vilket följer på en ökning på 5,4 procent föregående år. Sedan 2018 har grundersättningen ökat med sammanlagt över 21 procent. I årets budget höjer gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden de i ett nationellt perspektiv redan höga ersättningarna till de nationella gymnasieprogrammen med mellan 2 och 3,7 procent.

Att Malmö stads samtliga skolnämnder satsar på skolan och ökar sin budget med 3 % (utöver prisökningar, löneökningar och demografiska förändringar).

Nämnderna har det beslutade kommunbidraget från kommunfullmäktige att förhålla sig till när de gör sin nämndsbudget. Det finns ingen möjlighet för dem att utöka årets budget med ytterligare 3 procent då det inte föreligger några ekonomiska förutsättningar i staden för detta.

Malmö stads första ekonomiska prognos för 2024 visar på ett förväntat överskott jämfört med budget med 102 mnkr. Kommunfullmäktige beslutade 2024-06-19 att använda sig av delar av överskottet till att tillfälligt under 2024 tillföra förskolenämndens kommunbidragsram 31 mnkr (+1,0 %), grundskolenämndens kommunbidragsram 51 mnkr (+0,9 %), och gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens kommunbidragsram 8 mnkr (+0,4 %), samt att ansvarsbefria gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden för underskott motsvarande 3 mnkr hänförligt till extra kostnader för framtida skolnedläggningar.

Att kommunfullmäktige till våren bekräftar besluten och täcker upp med finansiering, förslagsvis från resultatutjämningsreserven (RUR)

Från och med den 1 januari 2013 finns det i kommunallagen en möjlighet att under vissa förutsättningar, redovisningsmässigt reservera delar av ett positivt resultat i en resultatutjämningsreserv. Denna reserv kan sedan användas för att utjämna för lägre intäkter (exempelvis skatteintäkter) över en konjunkturcykel, under förutsättning att resultatet efter så kallade balanskravsjusteringar är negativt.

För budgetåret 2024 beslutade kommunfullmäktige att hålla skattesatsen oförändrad och att utifrån gällande regelverk använda 325 mnkr av tidigare års överskott ur RUR. Det använda beloppet var även det maximala beloppet som kunde användas vid det tillfälle då budgeten beslutades. Använt belopp bygger på ett antagande om en fortsatt lågkonjunktur under 2024, med skatteintäkter enligt Sveriges kommuner och regioners (SKR) prognos från oktober 2023. Hur mycket kommunen faktiskt har möjlighet att använda ur RUR fastställs i samband med årsbokslutet för 2024.



Malmö stad har under de senaste åren haft stora investeringsbehov, inte minst i skolverksamheten. Investeringarna har kunnat finansieras av resultatöverskott och RUR och därmed har stadens skuldsättningsgrad minskat. Räntekostnaderna för staden kan därmed hållas på en lägre nivå och det ökar möjligheten för att satsa på andra angelägna behov i stadens verksamheter.

Ordförande

[Förnamn Efternamn]

[Fyll i titel]

[Förnamn Efternamn]

[Här anger du om det finns reservationer/särskilda yttranden.]